

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
23. 8. 2014

3

Činnost oboru diabetologie v Jihomoravském kraji v roce 2013

Activity in Branch Diabetology in the Jihomoravsky Region in 2013

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru diabetologie v Jihomoravském kraji v roce 2013 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a podrobné údaje o léčených diabetících.

Summary

Information on health service activity in the branch of diabetology in the Jihomoravsky region in 2013 contains data about out-patient care by districts of the region, data about personnel capacity, activity and detailed data about diabetics under treatment.

Diabetes mellitus patří k závažným rizikovým faktorům kardiovaskulárních onemocnění, která jsou dlouhodobě nejčastější příčinou úmrtí v zemích evropského regionu.

Podkladem pro zpracování informace je roční výkaz o činnosti oboru diabetologie, který vyplňuje každá diabetologická ordinace, včetně ambulantních částí nemocnic, ve zdravotnických zařízeních všech zřizovatelů. Výkaz dále vyplňuje ordinace praktického lékaře pro dospělé, která diabetiky aktivně léčí. Výkaz je součástí Programu statistických zjišťování v České republice, který byl sestaven v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Formulář výkazu a pokyny pro jeho vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz. Počet obyvatel pro výpočet ukazatelů byl získán z dostupných zdrojů ČSÚ.

Zpravodajskou povinnost mělo 48 diabetologických ordinací, vyplněný výkaz odevzdalo 48 zpravodajských jednotek, tj. 100 %. Z výkazů vyplněných praktickými lékaři pro dospělé vyplynulo, že z 557 ordinací praktických lékařů pro dospělé se jich podílelo na aktivní léčbě diabetiků 354, tj. 64 %.

Péči o diabetiky zajišťovalo v kraji 37,30 lékařů a 38,95 zdravotnických pracovníků s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (dále ZPBD), uvádíme průměrný roční přepočtený počet pracovníků celkem, včetně smluvních. Proti roku 2012 se počet odborných diabetologických ordinací nezměnil a počet lékařů vzrostl o 2,69, počet ZPBD klesl o 0,62.

Během roku bylo provedeno téměř 242 tisíc ošetření a v průměru připadlo v kraji na jeden úvazek lékaře 6 483 ošetření (ČR 6 166), v okresech to bylo od 5 678 ošetření v okrese Brno-město až po 8 115 ošetření v okrese Hodonín. Zvýšení počtu ošetření o 9 procent proti roku 2012 bylo způsobeno nárůstem diabetiků léčených v kraji.

Ke konci roku se s diabetem léčilo 97 934 osob, z toho 76 % v diabetologických ordinacích a 24 % u praktických lékařů pro dospělé. Ženy tvoří přes polovinu léčených osob; na 100 tisíc žen v kraji připadlo 8 538 léčených diabetiček (ČR 8 405), na 100 tisíc mužů 8 195 léčených diabetiků (ČR 7 980). Nově diagnostikovaná onemocnění se podílela na celkovém počtu léčených mužů i žen 9 %. Na 100 tisíc žen bylo nově přijato k léčbě 805 žen (ČR 708), na 100 tisíc mužů bylo nově přijato k léčbě 732 mužů (ČR 673). Z evidovaných diabetiků v průběhu roku zemřelo 1 245 žen a 1 279 mužů.

Lékaři diabetologové a praktičtí lékaři pro dospělé léčili 6 892 pacientů s diabetem I. typu (E10), 89 886 pacientů s diabetem II. typu (E11) a 1 156 pacientů se sekundárním diabetem (E13). Porucha glukózové tolerance (R73.0) byla zjištěna u 8 642 osob.

Z celkového počtu léčených diabetiků bylo 30 % postiženo některou ze sledovaných diabetických komplikací. Diabetická nefropatie činila 41 % všech komplikací a trpělo jí v kraji 11 949 léčených osob. Diabetická retinopatie komplikovala základní onemocnění 12 297 osobám a podílela se tak na komplikacích 42 %. Slepota bylo postiženo 380 osob. Další diabetickou komplikací je diabetická noha, která se vyskytla u 4 835 osob a tvořila 17 % všech komplikací. Jedná se o syndrom se závažným narušením tkáně nohy v důsledku porušení cévního zásobování a jeho konečným následkem může být amputace, která postihla 1 439 léčených osob, tj. 30 % z výskytu diabetické nohy. Komplikace se vyskytly u 66 % osob s diabetem I. typu, u 27 % osob s diabetem II. typu a u 19 % osob se sekundárním diabetem.

Od roku 2011 došlo ke změně ve vykazování léčby diabetu. Nově se sleduje počet jednotlivých způsobů léčby (počet léčeb) naordinovaných k léčbě diabetu rozlišených podle typu onemocnění a podle věku. Jeden pacient může být léčen více léčbami současně (s výjimkou pouze dietní léčby, vykazuje se samostatně). Vykazuje se každá naordinovaná léčba, která byla předepsána k pravidelnému užívání alespoň na dobu 1 měsíce.

S diagnózou diabetes mellitus I. typu (E10) se léčilo 149 dětí do 14 let a 116 mladistvých ve věku 15–19 let, všichni v odborných diabetologických ordinacích. Převážná část dětí a mladistvých byla léčena inzulinem. Intenzifikovaně bylo naordinováno 206 léčeb a 54 léčeb inzulinovou pumpou. Perorální antidiabetika (PAD) užívalo 5 nemocných.

Zpracovala: Ivana Karasová
ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Brno
Vinařská 6, 603 00 Brno
telefon: 543 559 453
e-mail: ivana.karasova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

Personální zajištění a počet ošetření

Území	Počet ZZ a pracovišť ¹⁾	Počet pracovníků ²⁾		Počet ošetření - vyšetření ⁴⁾	
		lékaři	ZPBD ³⁾	celkem	na 1 lékaře
Blansko	37	2,35	2,50	26 225	11 160
Brno-město	142	19,15	19,65	108 735	5 678
Brno-venkov	54	4,05	3,30	24 258	5 990
Břeclav	29	2,50	3,10	14 269	5 708
Hodonín	52	5,14	6,30	41 710	8 115
Vyškov	32	1,01	1,00	6 003	5 944
Znojmo	56	3,10	3,10	20 628	6 654
Jihomoravský kraj	402	37,30	38,95	241 828	6 483
ČR	3 427	365,68	411,37	2 254 757	6 166

Personální zajištění a počet ošetření v kraji v letech 2006–2013

Rok	Počet ZZ a pracovišť ¹⁾	Počet pracovníků ⁵⁾		Počet ošetření - vyšetření ⁴⁾	
		lékaři	ZPBD ³⁾	celkem	na 1 lékaře
Jihomoravský kraj 2006	338	26,95	34,58	202 663	7 520
Jihomoravský kraj 2007	326	25,47	33,83	195 343	7 670
Jihomoravský kraj 2008	333	27,19	33,14	199 929	7 353
Jihomoravský kraj 2009	334	29,08	34,24	200 997	6 912
Jihomoravský kraj 2010	338	32,50	34,16	205 528	6 324
Jihomoravský kraj 2011	372	33,80	37,88	216 821	6 415
Jihomoravský kraj 2012	382	34,61	39,57	222 756	6 436
Jihomoravský kraj 2013	402	37,30	38,95	241 828	6 483

¹⁾ Diabetologické ordinace a ordinace PL poskytující diabetologickou péči, které odevzdaly vyplněný roční výkaz o činnosti

²⁾ Průměrný roční přepočtený počet - pouze pracovníci v odborných diabetologických ordinacích, vč. smluvních.
Nejsou zahrnuty úvazky praktických lékařů pro dospělé léčící diabetiky

³⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu podle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, § 5–§ 21

⁴⁾ Ošetření - vyšetření provedená pouze v odborných diabetologických ordinacích

⁵⁾ Rok 2008 - 2013 průměrný roční přepočtený počet pracovníků celkem včetně smluvních, rok 2007 a 2006 přepočtený počet pracovníků se stavem k 31.12.

Počet léčených diabetiků k 31.12.

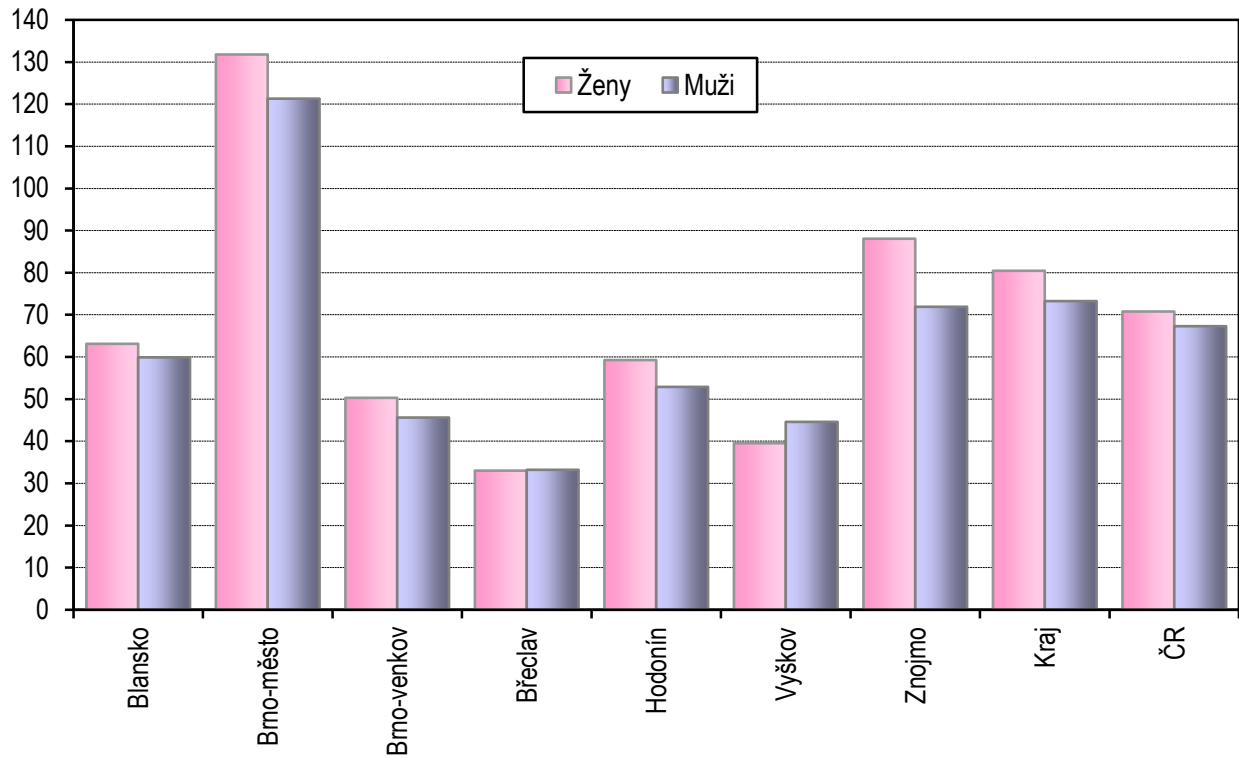
Území	Počet léčených pacientů ¹⁾				Počet nově zjištěných onemocnění		
	celkem	v %		z celkem u PL pro dospělé (v %)	celkem	v %	
		muži	ženy			muži	ženy
Blansko	8 771	45,5	54,5	14,6	662	47,9	52,1
Brno-město	39 502	49,7	50,3	18,6	4 781	46,1	53,9
Brno-venkov	12 009	50,1	49,9	28,1	1 007	47,0	53,0
Břeclav	7 583	50,6	49,4	19,9	380	49,2	50,8
Hodonín	14 429	43,9	56,1	17,6	875	46,4	53,6
Vyškov	4 011	44,8	55,2	44,1	378	52,4	47,6
Znojmo	11 629	45,8	54,2	45,4	907	44,3	55,7
Jihomoravský kraj	97 934	47,9	52,1	23,6	8 990	46,6	53,4
ČR	861 647	47,8	52,2	21,2	72 600	47,8	52,2

Počet léčených diabetiků v kraji k 31.12. v letech 2006–2013

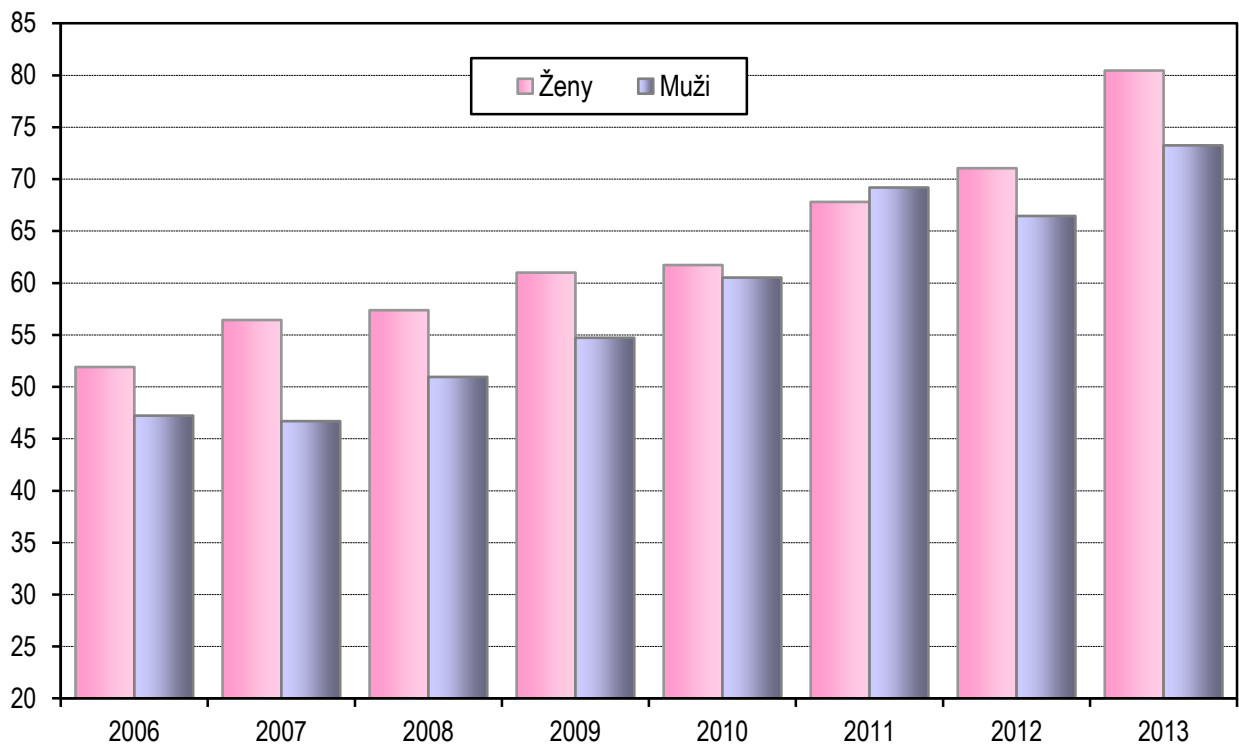
Rok	Počet léčených pacientů				Počet nově zjištěných onemocnění		
	celkem	v %		z celkem u PL pro dospělé (v %)	celkem	v %	
		muži	ženy			muži	ženy
Jihomoravský kraj 2006	74 238	46,9	53,1	19,0	5 614	46,2	53,8
Jihomoravský kraj 2007	76 407	45,1	54,9	17,0	5 870	43,9	56,1
Jihomoravský kraj 2008	78 868	46,4	53,6	18,0	6 204	45,8	54,2
Jihomoravský kraj 2009	78 552	45,8	54,2	18,0	6 663	46,1	53,9
Jihomoravský kraj 2010	83 584	46,1	53,9	19,5	7 048	48,3	51,7
Jihomoravský kraj 2011	86 706	46,3	53,7	23,0	7 976	49,4	50,6
Jihomoravský kraj 2012	92 076	46,1	53,9	23,5	8 030	47,3	52,7
Jihomoravský kraj 2013	97 934	47,9	52,1	23,6	8 990	46,6	53,4

¹⁾ Léčení pacienti a všechny údaje v následujících tabulkách jsou včetně pacientů léčených u praktických lékařů

**Počet osob s nově diagnostikovaným onemocněním
na 10 tisíc obyvatel podle pohlaví**

**Počet osob v kraji s nově diagnostikovaným onemocněním
na 10 tisíc obyvatel podle pohlaví v letech 2006–2013**

Léčené osoby podle jednotlivých typů diabetu

Území	Počet léčených osob podle jednotlivých typů diabetu						
	diabetes mellitus I. typu (E10)	diabetes mellitus II. typu (E11)	sekundární diabetes (E13)	celkem na 10 000 obyvatel	v %		
					diabetes mellitus I. typu (E10)	diabetes mellitus II. typu (E11)	sekundární diabetes (E13)
Blansko	634	8 089	48	814,04	7,2	92,2	0,5
Brno-město	4 384	34 466	652	1 046,39	11,1	87,3	1,7
Brno-venkov	674	11 231	104	569,88	5,6	93,5	0,9
Břeclav	215	7 262	106	659,52	2,8	95,8	1,4
Hodonín	410	13 958	61	926,47	2,8	96,7	0,4
Vyškov	184	3 736	91	445,46	4,6	93,1	2,3
Znojmo	391	11 144	94	1 026,08	3,4	95,8	0,8
Jihomoravský kraj	6 892	89 886	1 156	836,99	7,0	91,8	1,2
ČR	58 901	789 900	12 846	819,65	6,8	91,7	1,5

Léčené osoby podle jednotlivých typů diabetu v kraji v letech 2006–2013

Rok	Počet léčených osob podle jednotlivých typů diabetu						
	diabetes mellitus I. typu (E10)	diabetes mellitus II. typu (E11)	sekundární diabetes (E13)	celkem na 10 000 obyvatel	v %		
					diabetes mellitus I. typu (E10)	diabetes mellitus II. typu (E11)	sekundární diabetes (E13)
Jihomoravský kraj 2006	6 018	67 338	882	655,49	8,1	90,7	1,2
Jihomoravský kraj 2007	5 925	69 531	951	669,92	7,8	91,0	1,2
Jihomoravský kraj 2008	5 655	72 200	1 013	687,51	7,2	91,5	1,3
Jihomoravský kraj 2009	5 758	71 776	1 018	682,05	7,3	91,4	1,3
Jihomoravský kraj 2010	5 597	77 013	974	723,89	6,7	92,1	1,2
Jihomoravský kraj 2011	5 989	79 684	1 033	743,42	6,9	91,9	1,2
Jihomoravský kraj 2012	6 279	84 771	1 026	787,88	6,8	92,1	1,1
Jihomoravský kraj 2013	6 892	89 886	1 156	836,99	7,0	91,8	1,2

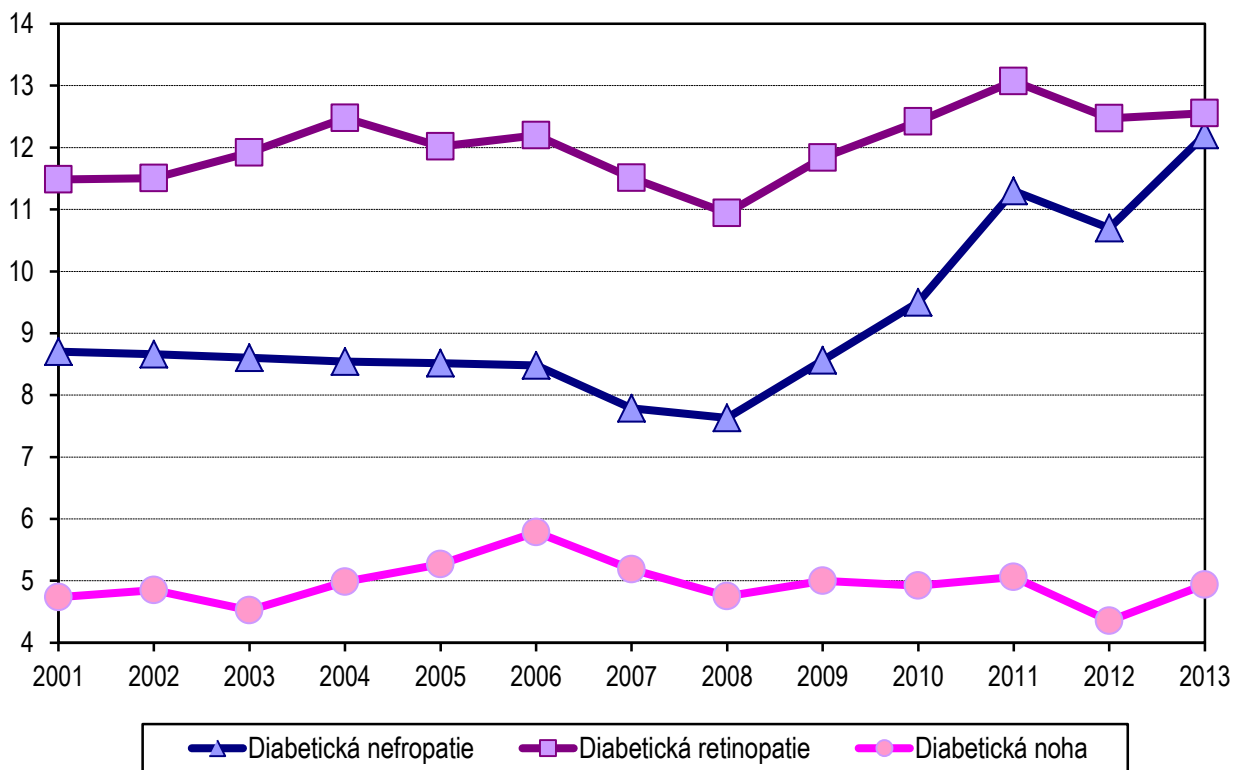
Počet léčených osob s diabetickou komplikací

Území	Diabetická						% pacientů s diabetickou komplikací ze všech pacientů			
	nefropatie		retinopatie			noha		diabetická nefropatie	diabetická retinopatie	diabetická noha
	celkem	z celku s renální insuficiencí	celkem	z celku		celkem	z celku s amputací			
			proliferativní	slepota						
Blansko	959	185	1 270	445	12	216	57	10,9	14,5	2,5
Brno-město	5 283	1 988	5 761	1 494	256	2 635	857	13,4	14,6	6,7
Brno-venkov	1 607	377	1 248	375	20	318	81	13,4	10,4	2,6
Břeclav	913	168	989	246	12	258	93	12,0	13,0	3,4
Hodonín	1 209	252	1 296	322	37	496	112	8,4	9,0	3,4
Vyškov	343	224	328	118	19	145	63	8,6	8,2	3,6
Znojmo	1 635	703	1 405	323	24	767	176	14,1	12,1	6,6
Jihomoravský kraj	11 949	3 897	12 297	3 323	380	4 835	1 439	12,2	12,6	4,9
ČR	104 272	37 733	102 783	27 073	2 458	44 657	11 168	12,1	11,9	5,2

Počet léčených osob s diabetickou komplikací v kraji v letech 2006–2013

Rok	Diabetická						% pacientů s diabetickou komplikací ze všech pacientů			
	nefropatie		retinopatie			noha		diabetická nefropatie	diabetická retinopatie	diabetická noha
	celkem	z celku s renální insuficiencí	celkem	z celku		celkem	z celku s amputací			
			proliferativní	slepota						
Jihomor. kraj 2006	6 294	1 994	9 055	1 724	399	4 295	828	8,5	12,2	5,8
Jihomor. kraj 2007	5 951	1 920	8 796	1 717	378	3 964	803	7,8	11,5	5,2
Jihomor. kraj 2008	6 020	1 876	8 629	1 571	245	3 749	746	7,6	10,9	4,8
Jihomor. kraj 2009	6 728	2 303	9 298	1 878	236	3 928	797	8,6	11,8	5,0
Jihomor. kraj 2010	7 940	2 772	10 382	2 237	189	4 114	907	9,5	12,4	4,9
Jihomor. kraj 2011	9 797	3 401	11 334	2 481	202	4 388	1 032	11,3	13,1	5,1
Jihomor. kraj 2012	9 853	3 367	11 483	2 664	224	4 009	1 108	10,7	12,5	4,4
Jihomor. kraj 2013	11 949	3 897	12 297	3 323	380	4 835	1 439	12,2	12,6	4,9

**Vývoj léčených s diabetickou komplikací
na 100 všech léčených s diabetem v letech 2001–2013**

Léčba diabetu podle typu onemocnění v Jihomoravském kraji ^{*)}

Druh léčby	Počet léčeb podle typu diabetu			
	I. Typ DM (E10)	II. typ DM (E11)	sekundární diabetes (E13)	porucha glukózové tolerance (R73.0)
Jen dietou	x	11 233	311	7 965
PAD				
deriváty sulfonylmočoviny	23	23 377	230	x
metforminem	429	54 035	250	677
glinidy	22	2 177	33	x
glitazony	42	1 875	3	x
akarbózou	-	1 505	5	x
inhibitory DPP-IV	30	5 972	16	x
Inkretinovými mimetiky	20	1 272	-	x
Inzulínem				
konvenčně	1 193	9 407	255	x
intenzifikovaně	5 223	7 772	183	x
inzulínovou pumpou	422	59	-	x

^{*)} Jeden pacient může být léčen více léčbami současně. Je uvedena každá naordinovaná léčba, která byla předepsána k pravidelnému užívání alespoň na dobu 1 měsíce

**Vývoj počtu léčených diabetiků na 10 tisíc obyvatel
podle pohlaví v letech 1996–2013**

